

Nyhetsredaktør: **Frode Hansen** fha@dagbladet.no
 Politisk redaktør: **Geir Ramnefjell** ger@dagbladet.no
 Kulturredaktør: **Sigrd Hvidsten** shv@dagbladet.no
 Magasinredaktør: **Karine Østveit** kos@dagbladet.no

VI GIR IKKE BORT ÉN KRABBE, OG NESTE SKIP VI SER, VIL OGSÅ BLI ARRESTERT.

PER SANDBERG, fiskeriminister (Frp), er i strid med EU om krabbefangst. (VG)

Algoritmene kan gi oss bedre politisk og privat styring. Men bak lurer det noen farer, skriver **Aksel Braanen Sterri**.

Hils algokratiet velkommen

AKSEL BRAANEN STERRI

ast@dagbladet.no

KOMMENTAREN

Det er ingen som betviler at samfunnet vårt står overfor enorme utfordringer. Summen av våre individuelle handlingsvalg koker kloden uten at noen av oss ønsker det. I tillegg gjør tilgangen på ny teknologi noen dårlige epler mye farligere enn de før har vært, om de er overbeviste islamister eller psykopater uten sympati for andre mennesker. Kan big data og algoritmer hjelpe oss å løse disse?

Algoritmer spiller en stadig større rolle i livene våre. Er du på Facebook blir du foret med det Facebook-algoritmen antar at du er interessert i, basert på tidligere atferd. Kjøper du bøker på Amazon får du tips om flere bokkjøp basert på dine tidligere kjøp og hva andre som likner på deg kjøper.

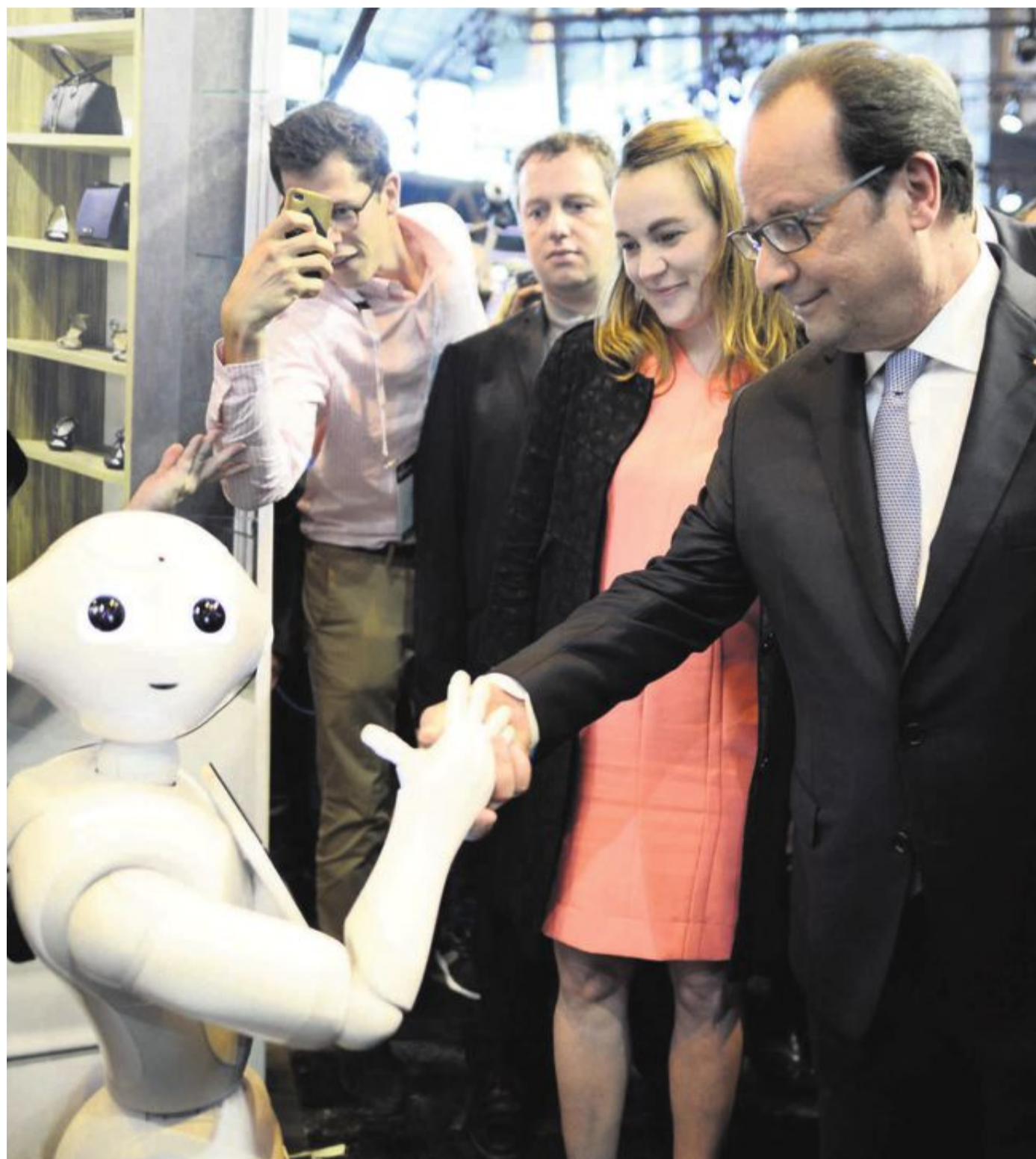
ALGORITMER KAN OGSÅ spille en viktig rolle i offentlig sektor. I mange land brukes algoritmer til å matche organer, slik at hver og en som trenger organer ikke er avhengig av å finne en perfekt match. Det ordner datamaskinen.

På flyplasser tas algoritmer i bruk for å trekke folk ut til sikkerhetskontroll. Basert på forventninger om hvem som utgjør en sikkerhetstrussel kan algoritmen peke ut folk en gjør klokt i å undersøke nærmere.

I USA har de tatt i bruk såkalt prediktiv politivirksomhet, hvor en mater datamaskinen med store mengder data på kriminalitet for å forutsi hvor kriminalitet kommer til å skje. Det er ikke helt Minority Report ennå, men det gjør det mulig å bruke politiresursene bedre enn om tar valg basert på politifaglig ekspertise.

DET BEGYNNER NEMLIG å bli klart at fagfolk, selv med lang erfaring, ofte sliter med å ta gode vurderinger. Også fagfolk har fordommer, overvurderer egne evner og tar systematisk gale valg. Spesielt er dette tilfellet hvis det er få eller manglende mekanismer for å få gode tilbakemeldinger på om arbeidet en gjør fungerer eller ikke.

Når leger skriver ut medisiner og behandling uten å følge opp pasientene sine på en systematisk måte i etterkant, skjer ingen læring. Dette er grunnen til at når du erstatter legers skjønnsmessige vurderinger med roboten Watson fra IBM, så får vi ofte bedre resultater.

FRAMTIDA: Den franske presidenten Francois Hollande hilser på en IBM Watson-robot. Watson slår ikke bare mennesker i Jeopardy, den diagnostiserer ofte bedre enn erfarne leger. FOTO: STEPHANE DE SAKUTIN/POOL / REUTERS/ NTB SCANPIX

ET PROBLEM SOM skriker etter algoritmebasert styring, er trafikken. Vi kan lett enes om at vi skal ha et så effektivt, sikkert og billig trafikknett som mulig, som ikke forurenser mer enn vi kan tåle. Dette har vi ikke i dag. Det skyldes politikernes detaljstyring av både hvor veien skal gå, hvor store de skal være, hvor høye bensinavgifter vi skal ha og hvor høye bomprisene skal være.

Hvis en hadde latt en algoritme avgjøre kostnaden ved å bruke vei- og tognettet kunne en oppnådd målene. Hadde bompengene variert med antall biler på veien og andre forhold som bidro til forurensing, kunne algoritmen sørget for at kø nær aldri oppsto, til lavest mulig pris. Om ikke lenge tar algoritmene over bilkjøringen helt. Da slipper vi samtidig faren for trafikkkulkykker.

FORUTEN Å GI MER effektive løsninger, har et slikt styre med algoritmer, eller algokrati som noen kaller det, andre fordeler.

Hvis en datamaskin avgjør hvor vidt du har krav på trygdeordninger, banklån eller hvilken skole du kommer inn på, så reduseres den vilkårlige makta byråkrater har over livene våre.

For at vi skal leve frie liv holder det ikke at vi ikke blir begrenset i å gjøre det vi vil. Vi må ha en forutsigbarhet for at vi ikke skal bli begrenset. Når vi har å gjøre med enkeltmennesker som kan avgjøre hvordan det går med oss basert på skjønn har vi få slike garantier. Riktig nok forsøker saksbehandlere å behandle like saker likt og fatte vedtak som har hjemmel i lov, men i realiteten er det ofte uforutsigbart hva utfallet blir. Algorit-

mene kan derimot gi utfall som er i tråd med de regler vi i fellesskap blir enige om. Det øker friheten til borgerne og den folkevalgte makta på samme tid.

DET FORUTSETTER IMIDLERTID

innsikt i hvilke parametere algoritmen styrer etter og hvilken informasjon som samles inn som bakgrunn for avgjørelse.

Skal algoritmene gi gode resultater vil både offentlige og private virksomheter sitte på enorme mengder informasjon om deg. Kan vi stole på datamaskinene ikke misbruker informasjonen, så har vi kanskje friheten i behold. Om vi ikke kan stole på det, har vi gitt kollektive aktører mer makt over oss enn vi vil like å tenke på.